

מבט למסורה (שעורים בהסתכלות)

ובכו, ויהי
בקר, ויהי
ערב, יום
רביעי זה
ואני עובר
כדרכי ברחוב
יפו והנה רץ

לקראתי מוכר העתונים הערבים, אוהו
בירו את גליונות ה"מוקטם" מיצרים.
שהטילו עליו חרם בסוריה, וצועק
ככריזתו בערבית: "סאקאטאת אל-
שאם!" (נפלה דמשק!). ובניידורנו
המצפים בשבע עינים לבוא המת-
דמשק וצמאים לחדשות מצפון חטפו
מידו ממש את ה"קוויטה" בתאבדות
ושמחה גלויה.

נגשתי אליו ואמרתי לו, ביני
לבינו בלשוננו: "וואלאק!" הרי אתה
ואני יודעים, שדמשק נפלה אמנם
אבל בידי הצרפתים ולא בידי הדרוזים,
ומה לך כי נועקת? גחין ולחיש לי מוכר העתונים

מפה לאון: ידעתי את השקר שבדבר.
אבל "בידנא נביע אל ג'ארעיד, יא
סידו!" (הרי רוצה אני לכבד את
עתונני, ידידי!)

אמרתי לו: הן רק לפני שבו
עות אחדים צעקת לקוניך — "עברול
כארים דאכ'אל בארים!" "עברול-
כארים אכ'אר פראנסא!" (עברול
כרים נכנס לפריז וכבש את צרפת!).
הכל אפשר אצל בני דודנו: כשהקב"ה
רוצה גם מטאטא יורה הצים, כידוע,
וכשאללאה הפץ, הריהו יעביר את
הריפים ממרוקו ישר לצרפת — ממש
קפיצת הדרך! זה מזכירנו את הנצי-
חונות של הדוד ישמעאל בימי המל-
חמה וכבוש ה"תורעה" (תעלת סואז)
והחגיגות בכל שני וחמישי, ופעם —
זוכר אני — רץ המכריו ברחוסת
צפת עיה"ק והכריו בקולי קולות מטגם
הקאימאקאם: "אכ'ארנא מוג'ר שר!"
(כבשנו את בוקרשט!).

כמו שספר לי עו"ד ידוע מנני
דודנו בשבוע זה אגדה ערבית פשוטה
אבל נכונה: למעשה בשתי אחיות,
אחת קרחה ואחת בעלת שער, צומח
ויפת, היתה הקרחה משתכחת תמיד

בשערת של אחותה ואומרת: ראו,
מה יפ"תלתליה, שערה כעדר העזים!
ואמרו לה הבהותיה: "יא קרעה!"
את הקרחה! מה את מתפארת בשע-
רותיה היפות של אחותך אם אין לך
אפילו שערה אחת בראשך?

גם בני דודנו מתפארים במחילה
ומתנגדרים בסערות אחיהם במרוקו
וב"בל דרוז, ורק ביום ג' זה, יום
שהוכפל בו "כי טוב" בשבילם, ישבו
כאן במסיבת רעים מגדולי הדור של
שכנינו ושתו שמפניה לכבוד ה"טילינג-
ראף" שנתקבל ע"א "מפלת דמשק"...

אגב, אגלה לכם בסוד כי ביום
רביעי זה חכיתי בשבע עינים לעתון
הת"א כדי לדעת סו"ס אם נפלה
דמשק או לא נפלה אצלם, והנה כמו
להכעים, התאחר העתון הפעם מאד.
רצתי לה"שמן" התימני לדעת אם
"גסנל-זן" מסר לו את ה"היא-וראם"
עשיתי הקפות על כל הסוכות עד
שעה מאוחרת בלילה ושאלתי: כידוע
בושש רכבו באוטומוביל, מדוע אחרו
פעמיו, הפעם? חשבתי בלבי:
האמנם רוצה הוא אולי לחקות כמו

תמיד גם בזה את "דאר היום" ולהיות
לעתון-בקר, מי יודע? —
ואולם לאחד שחקרתי ודרשתי
קצת מן הצד, כדרכי, נודע לי כי לא
מניה ולא מקצתית! הדבר פשוט
כי אד:

כפי שכבר קראתם בדאר-היום
מיום המשי בבקא, נתאחרת הרכבת
מיצרים-א"י מפני מעצורים במסילה,
ובמקום להגיע בשעה התשיעית בבקר
כנהוג, הגיעה רק בשעה השביעית
בערב, ונמצא שה"טלגרמות" מאת
סופרנו בקהיר, המגיעים יום יום
מיצרים ועד הנה ברכבת עם
ה"מוקטם" הקהירי — לא הגיע הפעם
ונתאחרו מעשה שטן, ברכבת...

מזבן כאליו כי "סופרנו מקהיר"
שבכערכת הת"א ישב במבוכה כל
אותו יום, השקוף מבעד האשנב,
עד שהביא ה"מוקטם" בכנפיו עם
השכה את ה"טלגרמות מאת סופרנו
בקהיר", שנדפסו באותיות "ותודי-
ענו" על פני כל הארץ והגיעו, במחילה
לעירנו בשעה שכלתה רגל מן השוק...
ואיך היה אומר הפרופיסור
ההוא? מאי דסני לך לחברך לא

לפנים היתה הדודה מאריאנה
שכנתנו הטובה, מחלקת לריפים
לולבים ואתרוגים עם פיטום בדבעי,
כדי לברך עליהם כנגד נוסח ספר ד
שבמרוקו, ועכשיו מה עשו הגייים
האלה? — הלכו והפכו את הלולבים
האלה כנגד הדודה מאריאנה בעצמה
והרה"ג ר' עברול כארים מינענע
בלולבו על הצרפתים לכל הרוחות
עפ"י האר"י ז"ל, ומכיון שנתנו רשות
למשהית שוב אינו מבחין בין ספרדי
לצרפתי...

אגב, נודע לי מימקור בטוח, כי
כל המלחמה שבין אוכות העולם
במרוקו אינה אלא בשבילנו היהודים,
והא ראייה: הידעתם מפני מה קוראים
למדינה זו בשם ד"ה? — על שם
הרי"פ, כלומר: א"ב וס"פ פרינטו
ז"ל, שהיה בעל בעמיו ורב גדול
במרוקו והשלטן. המרוקני מסר לו
בזמנו טשרטר על הארץ הזאת,
מגילה שלמה שנשארה לזכרון עד
היום הזה, לפי שאכד לי הפרופיסור
החוקר שלנו.

לדעתי, רצוי לננו את המגילה

התיסתורית, והחשובה הזו יחד עם
"כתבי משה רבנו" למלכה טשאפאר
שולח המצריית וביחוד עם "כלי זינו
של שא"ל המלך", שנתגלו ב"ה
בהפירות "הארץ" בשבוע זה, כידוע
ועכשיו נשאר לעתון ההגון הזה, כדי
להפתיע את קוראיו בעניני כדוע
ומחקר הארץ, לגלות גם את כנף-בגדו
של שאול המלך וכו', ואח"כ גם את
גרבי רחב, המען הנכון של תמרי,
הפרוש האמתו של הפרופ' גרימר,
על פלגש-בגבעה ואם אמנם אמת
הדבר שיוסף הצדיק ברה מפני פוטי-
פרע, ואם כן — למה?

ומרב שיזוי בעניני הקירה שכחתי
את הצרפתים בדמשק, וזכרתי את
מאמר חז"ל: על דאטיפת אטפון, ואזורי
"מעשה בלפור" בדמשק בא מעשה
הפלשתים ושולטן אל אטראש,
אחריו, ואיך אומרים הבריות? —
כשפרצה דלקה בבית שכנך, טול מהר
איזה דליות מלאים מים ורוץ אותה
לבויתך!

זבשעת חדוה שם בארס-דמשק
מפוייל לו ארוכות וקצרות חצי של

"עשרת השבטים" בירכתי הארץ ומחכה מסתמא להזמנה. בשעת הצדק, ויביא עמו את כל הכליזמר שלהם ואת "מלחי הכלל" המחכים להחתיכת עבודה. וה"רבי" החדש, ג'ורג' לוייד הפוך, שהגיע למצרים נתקבל שם בכבוד גדול ובטרם שלם בתופים ובמחולות למטה ומגדלים פורחים באויר למעלה לפרסומי מילתא, למען ידעון בני דודנו ויראו... ויש אומרים כי גם סרפנד לא הרבה ב"ה ולמיהוש לא מיעבי... * *

ואיני הושש גם למשלחת הרא" שונה והשניה המתונה של בני דודנו לפני הנציב, אעפ"י שאינו דיפלומט גדול, כמו שהוא מכריז על עצמו, ואולי דוקא מפני זה.

והא ראייה: בשעת בקורו הרא" שון בתערוכת תל אביב עבר גם בנו היפה וראה מסביב לאחד השלחנות קבוצת אפנדים שישבו ושוהחו בידר דות ורעות עם שכניהם מאחב"י והסד תכלו בתלכשות הפרזיות של המין היפה.

עמד הנציב ושאל לכן לויתו: "מי זה?" — ה"סיטי מאיור" (ראש העוריה). ענו לו. — "ומי זה?" — שאל שוב הלורד. — "זהו ראש האגודה המושלמית הנוצרית ב"פ"ו" — והשלישי?" —

הוסיף לשאל בתאבדות. — "זהו עורך העתון דפלישתאי" — בקצור, לאחר שהציגו לפניו מרחוק כחצי תריסר מגדולי הדור שלהם ומ"ידידנו" המושבעים, לא יכל עוד הלורד להתא" פק ואמר לבני לויתו בתמיה גדולה: — "מי גוד!" (אל אלהים!) הן אלה הם מחמשים הערבים. שיתיצ' בו מהר לפני כדי לדבר נגד ה ציוני ונייב, ואיך זה באו להתרועע היום עם הציונים?... חבל, שלא הלך הנציב לבקר את יפו בלילה כדי שיוכה לראות בעיניו ממש את בני דודנו בשבתם מול הסראיה ובקראם את העתון הצורך "פלשתין" לאור הפנס החשמלי הגדול של רוטנברג.

אנב נודע כי הנציב נתאהב ממש כדינוגוף ובשיחתו עם ה"במקום" שלו ר' בלוד-בלומנפלד אמר לו כי אין להתפלא שדיונוגוף פעל כ"כ הרבה!.. כנראה, שגם ר' חיים ויצמן התאהב בלורד מאיר מת"א ומנה אותו לחבר "האכסטיטיבה" בא"י, כפי שהודיע עתון"ה בקר לפני חודש ועתון"ה ב ו ק ר א של ת"א רק שלשם, אעפ"י שהתלוצץ בזמנו מימנו זה. אנב, אספר לכם בסודי סודות כי בליל רביעי זה התגנבתי לתוך חצר המושל הצצתי דרך חור המנעול של

הבית וראיתי שבי נחשו נא את מי? — את ה"במקום" של עורך העתון הת"א שישב שם שעות אחדות עם המושל, רעיתו והמתורגמן ושותח עם ה"רד" על כו ס ת ה, בדבר הכתל המערבי ועל כמה ענינים, וכי שיצא משם שמה וטוב לב, ופניו צוה לות מהראיון שלו אמר לידידו — כך שמעתי מפיו —: עכשיו רואה אני עד כמה צדק בן"אבי ב"כוס תה" ו"כוס קפה" שלו, שהתלוצצנו כ"כ עליהם חנם... * *

ואיני הושש לא רק מפני מלשיני נותם של המשים הצדיקים שלהם, אלא גם מפני אכילתו קורצא של הצדיק שלנו "הרב הראשי" (במרכאות, כדי לחבדיל בין קדש לחול, כפי בקשת הרב צבי קופשטין במכתבו ע"א ה"רב" ימפולסקי המלשין והפרובוק"טור), לא הלילה ר' קוק, אלא הזקן, מופת הדור, שיצא לתרבות רעה והרבה שיחה עם האשה הנכרית בביתו — עת לעשות — הפרו תורתך! — ולעת זקנתו נעשה גם ל"ג'נטלמן", לכל הרוחות, ואינו מעשן במקטרתו בפני "דאמה" (גברת בלע"ז) לקיים מה שנאמר: "אסור לעשן!" — בתי אטרון "ציון" ר"ל, ולאחר שאמר לה "ציון לא תהיה", נתקבלה החלטה לשנות בסודרי החפלה של בתי מחסה

ובמקום "ובא לציון גואל", יאמרו בבית מדרשו של הזקן "ובא לפלשתתי נה גועל", והדרשו השומה לא עוד יקרא שמו בישראל "בן ציון" אלא "בן"פ"ל ש ת י נ ת" בלי (א"י), עפ"י דרישת חבריו וידידיו במשפטם האחרון נגדנו... * *

ואם תרצו שאגיד לכם את כל האמת, איני מתפעל ביותר גם מבקורו בעמק וב"תל אביב" של החבר אב. כהן, עורך ה"פורווארטס" באקריקה. מילא הפועלים שלנו היו, מכרכרים ומרקדים סביבו ותפשו אותו במונ" פולין שלהם, כדי לקיים מקרא שכתוב: שלח לחמד על פני המים, כי ברב הימים או בקרוב תמצאנו שם באמדיקה ע"י הסתדרות העובדים בא"י, אם הלילה תגדל העליה הרבי עיתו... אבל, כשאני לעצמי, נוטה אני לתאמין דוקא לאלה שהרשו בעגלתו ושמעו מפיה הקדוש, אחרי ה"בנקט" למנהיגי השמאל, ברוסית. (הם מדברים, ביניהם בלח"ק של מוסקבה זה ל"ד שנים, אעפ"י שאינם גרים בתל-אביב) אחרי שירי תהלות השמאלית שבת"א לבעלה: — "ניע ווערעיט, און ווריאוט!" (אל תאמינו לו, הוא משקר...)

וראיה לדברי שאחד מתלמידי

האמריקאים ומחשובי העתונאים שלנו ספר לי כי בשבת קדש זו היתה לו שיחה עם מכרו העורך האורה החשוב הזה, ובין יתר הדברים נגע בשאלה העדינה ושאל מאתו ע"א יהסו עכשיו אל א"י, וענה לו בעל ה"בינטל" וחברו של צביון הערבי הצהוב באירוגיה ובהתגלות הלב: — אני אגיד לך, מיי דיר, את האמת, חושש אני לכתב טובות על א"י, מחמת שהחבר באראנאו שלנו שבא אשתקד לא"י והוציא דבור טוב על א"י, מיד נפטר והלך לעולמו, ואני הריני כבן ישנים וחמש כבר, והיישינו ל"בלקי"...

* *

ובפנקסי רשום עוד: "מנזר" משמע שלא ספרתי לכם עדיין את המעשה היפה הזה דלקמן: אחד התוידים הגרמנים מה"אגוד דיסטין" נפגש בזמן האחרון ביהודי "תכשיט" אחד מתלמידי ושאל ממנו כגרמנית אם הוא יודע את המקום של משרד "אגודי-שרד"איל"? — איני יודע ממין זה אצלנו — ענה היהודי בקצור.

— כמדומני — הוסיף ה"אגודיסט" — שזה אצל איזה מנזר? — אצל מנזר? — ענה תלמידי — זה אפשר כבר, זה מתאים! ומיד הובילו למשרד אגוד"י ברי

הוב החבשים ששכרו בבית שכננו מבני עשו ומחברי המשלחת הידועה נגדנו בהו"ל, הוא אשר אמרתי: לא להנם הלך הורזיר אצל העורב... * *

ובררך הליכתי נכנסתי רגע למסד פרה כדי לעשות את זקני ושפמי וביי הוד כדי לתקן את פאותי לכבוד שבת, והנה מצאתי את כל הכסאות מלאים אנשים לרבות צעירות, שכאו להסד תפר "א" לא גרסון" מעשה גבר ד"ל. יהי הפועלים ובעל הבית מלאות עבודה כפני ערב ישבת, כידוע, ומרב הפזון אינם מדקדקים על הזט השערה עם לקוחותיהם על ראשם ועל זקנם, אחד הפועלים הצעירים, עוליא דספרא, שגמר לגלח את החלוצי נטל מיד את כברשת הסכון והעביר על פני השני עישוב על כסא רם ונשא, ורק התחיל לישפשף ולכבן כראוי, נשמע פתאם קול צוחה, קול באשה: — מה אתה עושה? אין לי זקן! — סליחה, נברתי! — ענה הפועל המסכן בראותו את טעותו מתוך בהלה — מה אני אשם אם הצעירות מסתפרות כנכרים ואי אפשר כמעט בערב שבת להבחין בין זכר ונקבה... הפועל זרק את המברשת ונטל את המספרים לגזז את רזל כיעקב עפ"י המורה האחרונה, עולם הפוך

מיש: כמו שאמרה אצלנו ילדה אחת לאמה שלבשה קצרות וגלתה ארוכות, כנהוג לפני לכתה אל נשף הרקודים. — לפנים היתה הבת מהקה את אמה, ועכשיו ה"אמא" מהקה את בתה... * *

וכשקראתי בשבוע זה את דבריו של הראיס שלנו ע"א הוסד מים בעירנו, נזכרתי במעשיה האופית שספר לי תייר אמריקאי מאחד המד לונים-בעירנו: — כשבאתי למלון — מספר לי התייר שלי — מצאתי שב אורה אחד במכרי ושאלתי ממנו היכן הדר האמד בטיא במלון זה? — "כירי" (לצערי) איני יודע, ענה השני אני רק הודש אהד במלון... * *

ולסוף, כנהוג, מכתב: מעורייטש (פולניה), בין כסא לעשור, לכבוד הר"ד עזמות נ"י! אהרש"ט, הנני להודיע לו כי עוקד בים אנו בהתענינות חיותה גדולה את שעוריה ההסתכלות של כ" המלאים ריון דרוין ומתפלפלים אנו בהם משבת עד שבת בכדי ללמד את פרושם ורמויהם, וביחוד מחשבים אנו הצמטריאות המענינות והיפות והא כ י ת י ו ה ש מפרסם כ' כדי פעם בפעם בשעוריו.

והנה כעת אחרי ושאראנו את הידיעה כי סיר קלייטון יהווז לארץ ישראל, אשר גם על זר הביא ב' גמטריא בזמן עובו של ה"ל את הארץ, אמרנו: אבן, יש נבואה בגימטריאות! כעת הנני להודיע לב' גימטריא יהד עם נוטריקון אשר אצלנו בפולניה התפשט כבר בין הדמון היהודי, וקול החמון כקול עדי! בודאי ידוע לאהב"י בארץ כי יש לנו מיניסטר ששמו גראבסקי, אשר בגזרותיו ובמסיי הכבדים על אהב"י יעביר אי"ה את כל יהודי פולניה לא"י, הנה מצאו כי גראבסקי בגימטריא עשו, ועשו הלא הוא אדום, ולכן יצר ארבעה מיני מפים לאהב"י כאותות שמו! ואלו הם: אבאראטנווע (מיס מתהחזור השנת), דאכאדאווע (מיס מהכנסות נקיות), וואיסקאווע (מיס להחזקת הצבא), מאיאנטקאווע (מיס הרכוש), ומיכרת אני להדגיש לב' כי מיס אדום אלו הם הם הגורמים להעליה הרבי עיתו, יעו און כבר מקום בבתי הקברות בערי פולניה למאבוי-עצמם לדעת כמצות מיס אדום אלו, והרבנים שלנו הזהירו, שאכור לשום איש לשלח יד בנפשו והעובר על זה יסבר כחוצ לגדל בית הקברות! בכבוד המגיד ממזריטש עז מות